

Notă informativă
privind implementarea Strategiei de Dezvoltare
a Sistemului Statistic Național 2016-2020, pentru anii 2016-2019
și ianuarie-septembrie 2020

Anii 2016–2020 a fost o perioadă importantă pentru Biroul Național de Statistică (BNS) și pentru întreg Sistemul Statistic Național (SSN). Eforturile BNS și partenerilor din cadrul SSN au fost direcționate către armonizarea continuă a statisticii naționale cu standardele europene și internaționale, ținând cont de particularitățile țării.

Strategia Națională de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1451 din 30.12.2016 prevede 170 de acțiuni și sub acțiuni. Din acestea, conform stării la 01 octombrie 2020, au fost:

- Realizate integral: 67 acțiuni/sub acțiuni (sau 40% din total)
- Realizate parțial: 71 acțiuni/sub acțiuni (42% din total)
- Nerealizate: 32 acțiuni/sub acțiuni (circa 18% din total)

Situația privind realizarea fiecărei acțiuni/sub acțiuni în parte este prezentată în anexă.

Activitățile preconizate în Strategie pot fi divizate în două componente majore:

I. Cadrul instituțional

II. Produse și servicii statistice.

Principalele realizări pe componentele sus-menționate sunt prezentate în cele ce urmează.

I. Realizări majore ce țin de cadrul instituțional

Aprobarea legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, elaborată în baza legii generice privind statistica oficială, conform Principiilor Fundamentale a Statisticii Oficiale ale ONU și Codului de Practici al Statisticii Europene plasează Republica Moldova ca prima țară în cadrul Parteneriatului Estic care a adoptat această lege, această activitate fiind prevăzută în documentele strategice de cel mai înalt nivel politic. Noua lege cu privire la statistica oficială și relevanța sa pentru Parteneriatul Estic, este unul din cele 20 de rezultate majore specificate în documentul ”Parteneriatul Estic - 20 Rezultate până în 2020” (https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/swd_2017_300_f1_joint_staff_working_paper_en_v5_p1_94_0530.pdf). Prevederile acestei legi reglementează și susțin dimensiunile instituționale, organizaționale și de producție a întregului sistem statistic național și vin să introducă și să implementeze practici moderne în producția statisticii oficiale.

Aprobarea Hotărârii Guvernului nr.244 din 21 martie 2018 Cu privire la Consiliul Național pentru Statistică (CNS), care a permis reactivarea activității CNS prin includerea activității acestuia în procesul de luare a deciziilor.

Aprobarea Hotărârii Guvernului nr.935 din 24 septembrie 2018 cu privire la organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică prin care a fost reorganizat BNS.

Aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 862 din 30.10.2017 cu privire la instituirea Comisiei Naționale pentru Recensăminte Runda Mondială 2020 și elaborarea proiectului legii,

cu aplicarea celor mai bune practici ale altor state și în corespundere cu recomandările internaționale privind recensămintele.

În scopul monitorizării Agendei Globale de dezvoltare durabilă până în 2030, în colaborare cu Cancelaria de Stat și cu suportul agențiilor ONU, BNS a desfășurat procesul de adaptare a setului de indicatori ODD aprobați de către Comitetul pentru Statistică a ONU (sesiunea 46), și elaborarea listei de indicatori ODD naționali¹, care după revizuirea din 2019, a servit drept bază pentru elaborarea primului Raport Voluntar Național (VNR)² privind implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și Anexa statistică³, prezentat de către Guvern în cadrul Forumului politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă 2020⁴.

Întru dezvoltarea resurselor umane, în cadrul diverselor proiecte de asistență tehnică au fost organizate o serie de activități de instruire (de exemplu ateliere de lucru și seminare) a colaboratorilor din cadrul SSN, e.g. cu genericul: *componenta contul financiar* în cadrul proiectului SIDA⁵, *Statistica regională* în cadrul proiectului UE StatReg⁶, utilizarea „R” ca instrument modern de prelucrare și analiză a datelor în cadrul Proiectului de asistență a ONU⁷, pe diverse tematici în cadrul proiectului UE de asistență pentru țările parteneriatului estic⁸ (STEP).

Întru promovarea metodelor inovative în producerea de date statistice în cadrul SSN, Biroul Național de Statistică a organizat un șir de ateliere de lucru și mese rotunde, e.g. cu tematica: “Implementarea metodologiei de calcul a Sistemului Conturilor Naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008/Sistemul European de Conturi, versiunea 2010”, “Implementarea metodologiei de estimare a indicatorilor sărăciei”, ”Dezvoltarea mediului de afaceri din perspectiva de gen”, “Colectarea de date georeferențiate despre locuințe”.

Au fost organizate un șir de evenimente cu participarea producătorilor de statistici oficiale interesați, e.g.: cursuri de instruire cu genericul „Utilizarea Statisticilor de Gen”⁹, ședințe de lucru cu privire la numărul estimat al populației cu reședința obișnuită, atelier de lucru privind rezultatele procesului de revizuire a indicatorilor de monitorizare a obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD)¹⁰.

În cadrul avizării Programului anual de lucrări statistice au fost create grupuri specifice cu utilizatorii și respondenții pe domeniile: statistica întreprinderilor, agricultură, mediu, social.

A fost inițiat procesul de transfer al unor lucrări statistice ale Biroului Național de Statistică către alți producători de statistici, prin transferul producerii datelor privind statistica

---

¹ <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/nationalizarea-indicatorilor-pentru-monitorizarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabila>

² <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=6306&idc=605>

³ https://statistica.gov.md/public/files/SDG/docs/SDG_in_Moldova_ro.pdf

⁴ <https://cancelaria.gov.md/ro/content/guvernul-prezentat-la-new-york-primul-raport-pe-implementarea-agendei-de-dezvoltare-durabila>

⁵ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=598&>

⁶ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=486&>

⁷ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=497&id=4703>

⁸ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6465>

⁹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6152>

¹⁰ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6535>

deșeurilor pentru anul 2021 la Agenția Mediului în baza sistemului informațional "Managementul deșeurilor" și abrogarea cercetărilor statistice *1-deșeuri toxice și 2-deșeuri prelucrate* de BNS.

II. Realizări majore ce țin de produse și servicii statistice

Aprobarea **Nomenclatorului Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS)** în conformitate cu cerințele Uniunii Europene (Hotărârea Guvernului nr. 570/2017¹¹).

În 2017, a fost aprobată politica de calitate a Biroului Național de Statistică prin Hotărârea Colegiului din 29 iunie¹² și acesta reprezintă primul pas în implementarea sistemului de management al calității în producția statisticii oficiale.

În perioada 2016-2019 au fost elaborate metadatele pentru *indicatori pe termen scurt în energetică, cifra de afaceri în comerț și servicii, protecția aerului atmosferic, formarea și utilizarea deșeurilor*. În cadrul proiectului **UE ParStat** au fost elaborate metadate în formatul SIMS (Single Integrated Metadata Structure) pentru Ancheta Forței de Muncă (AFM), cercetarea în întreprinderi PRODMOLD și "Pensii sociale".

În vederea implementării sistemului de management al calității și adoptării modelului de realizare a proceselor statistice conform modelului GSBPM promovat de către UNECE, pe parcursul anului 2020 au fost documentate integral 2 procese statistice pentru Ancheta Forței de Muncă (cercetare în gospodării) și cercetarea în întreprinderi PRODMOLD.

În continuare a fost dezvoltată Banca de date a BNS și plasate noi produse statistice pe site-ul BNS (infografice, aplicații noi de vizualizare a datelor, etc.).

Unele lucrări efectuate în premieră în perioada de referință sunt prezentate mai jos:

- Indicatorii privind statistica inovării conform cerințelor UE¹³. *Capitolul B. Inovații și dezvoltare tehnologică, punctul 1.3. Compilarea de indicatori privind statistica inovării conform cerințelor UE;*
- Produsul Regional Brut¹⁴ *Capitolul I. Dezvoltare regională echilibrată 9.1. Elaborarea și implementarea conturilor regionale)* planificat pentru trimestrul III, 2018;
- Cercetarea statistică privind Tranziția de la muncă la pensionare în conformitate cu normele UE (modul adițional la Ancheta Forței de Muncă)¹⁵;
- Diseminarea rezultatelor RPL 2014¹⁶;
- A fost adoptată metodologia Sistemului Conturilor Naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008, compatibilă cu metodologia Sistemului European de Conturi, versiunea 2010 (SCN ONU-2008/SEC -2010). Conturile naționale integral au fost

¹¹ <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=371401&lang=1>

¹² <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=541&>

¹³ <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5882&parent=0>

¹⁴

http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_13%20CNT010/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802

¹⁵ <http://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=5764>

¹⁶ <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=479&>

elaborate, în conformitate cu metodologia SCN ONU 2008/SEC 2010, pentru anii 2017-2018;

- Cercetările selective în agricultură conform chestionarelor noi 1-CMPA¹⁷ și 2-CMPA¹⁸;
- Au fost revizuiți indicatorii de monitorizare a implementării Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă până în 2030 și descrierea metodologică a acestora, în baza metadatelor globale ale ONU și a avizelor instituțiilor identificate ca surse de date. Au fost colectate datele pentru anii 2010-2018 pentru indicatorii ODD produși la nivel național.
- A fost elaborat setul de 33 de indicatori de dezvoltare durabilă și „economia verde”¹⁹
- Elaborati și plasați pe pagina WEB indicatorii privind demografia întreprinderilor²⁰
- 14 indicatori noi privind activitatea întreprinderilor mici și mijlocii au fost elaborati și plasați pe pagina web a BNS;
- A fost realizată cercetarea statistică în întreprinderi privind Dezvoltarea mediului de afaceri din perspectiva de gen²¹;
- Au fost diseminate date statistice Nivelul sărăciei în Republica Moldova în 2014-2018²²;
- Au fost aplicate modificări în metodologia AFM care au constat în armonizarea conceptelor și definițiilor a cadrului de eșantionare cu cele mai recente practici și standarde internaționale din domeniu, având ca scop îmbunătățirea calității indicatorilor statistici și obținerea unei imagini mai exacte a situației pe piața muncii din Republica Moldova. Începând cu anul 2019 rezultatele AFM sunt produse cu aplicarea acestor modificări metodologice²³;
- Au fost efectuate calculele cu privire la numărul populației cu utilizarea noțiunii de reședință obișnuită²⁴, care au la bază populația cu reședință obișnuită de la Recensământul Populației și al Locuințelor (RPL) din anul 2014 și datele IGPF cu privire la traversările frontierei de stat;
- A fost elaborat un modul suplimentar²⁵ despre “Influența pandemiei COVID-19 asupra gospodăriei” în baza căruia, începând cu trimestrul II al anului 2020, sunt colectate date adiționale în cadrul Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice;

Au fost colectate în cadrul Anchetei Forței de Muncă informații adiționale despre cauzalitatea pandemiei de Covid-19 asupra situației pe piața muncii, cu diseminarea acestora în baza unei secțiuni dedicată „Impactului pandemiei COVID-19 asupra situației pieței muncii” inclusă în comunicatele de presă „Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea forței de muncă și șomajul” diseminate pentru trimestrul I și II^{26,27} ale anului 2020.

---

¹⁷ http://statistica.gov.md/public/files/Formulare_statistice/2019/Agricultura/1_CMPA.xls

¹⁸ http://statistica.gov.md/public/files/Formulare_statistice/2019/Agricultura/1_CMPA.xls

¹⁹ http://www.eap-green.org/resources/Raport_RO.pdf

²⁰ <http://www.statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6179>

²¹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6725>

²² <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6698>

²³ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6617>

²⁴ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6416>

²⁵ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6637>

²⁶ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6681>

²⁷ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6749>

Provocări

Concomitent, în procesul realizării Strategiei, BNS s-a confruntat cu o serie de provocări și constrângeri, care au avut impact important și asupra implementării Strategiei, în special:

1. Provocări ce împiedică reducerea sarcinii informaționale asupra respondenților statistici

În conformitate cu Codul de bune practici al statisticilor europene (principiul 9 "Sarcină neexcesivă pentru respondenți") sarcina de răspuns nu trebuie să fie excesivă pentru respondenți și autoritățile statistice trebuie să întreprindă măsuri întru reducerea acesteia. Unele dificultăți care împiedică reducerea sarcinii informaționale sunt prezentate mai jos:

- 1) O serie de propuneri ale BNS privind excluderea unor cercetări statistice sau indicatori nerelevanți deseori nu sunt susținute de către unele autorități publice. Din contra sunt diverse solicitări din partea partenerilor din cadrul administrației publice de includere de noi indicatori în rapoartele statistice existente sau implementarea unor cercetări noi, fapt care inevitabil ar contribui la majorarea presiunii informaționale asupra respondenților statistici.
- 2) Ghișeul unic de raportare gestionat de Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (raportare.gov.md) permite colectarea on-line a rapoartelor statistice. Totodată, sunt unele constrângeri importante, inclusiv ce țin de:
  - a) Posibilitatea de dezvoltare și modernizare în continuare a serviciilor de colectare on-line a datelor statistice prin intermediul Ghișeului unic. Astfel este limitată posibilitatea de operare a modificărilor în chestionarele statistice existente, plasarea unor chestionare noi în cadrul Ghișeului, administrare a procesului de colectare a datelor, ceea ce împiedică extinderea numărului de chestionare statistice colectate electronic (din anul 2017 colectarea electronică este realizată doar pentru 26 tipuri de chestionare statistice). *Informativ:* BNS dispune în prezent de 110 tipuri de chestionare statistice).
  - b) Colectarea datelor de la toate categoriile de respondenți (în Ghișeul unic sunt acceptați doar cei care dispun de semnătură electronică). Astfel gospodăriile țărănești, gospodăriile populației, persoanele fizice care nu au semnătură electronică nu pot actualmente prezenta date statistice prin Ghișeul unic.
  - c) Pre-completarea chestionarelor statistice cu unii indicatorii deja disponibili în cadrul ghișeului unic la etapa actuală nu este posibilă.

2. Accesul limitat al BNS la Sursele de Date Administrative (SDA)

Deși în Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială se prevede accesul necondiționat al BNS la date administrative la nivel individual (art. 16), BNS se confruntă cu dificultăți în accesarea SDA în scopuri statistice, în special din cauza refuzului unor deținători de SDA de a le pune la dispoziția BNS, din diverse motive. De asemenea, în unele cazuri, conținutul și formatul datelor disponibile în sursele de date administrative deseori nu corespunde rigorilor statistice (privind noțiunile și definițiile, clasificările utilizate, periodicitatea, actualizarea, etc.). În același timp, date fiind reglementările legale cu privire la obligativitatea de a desfășura schimbul de date între deținătorii de date publice prin utilizarea

platformei guvernamentale de interoperabilitate (MConnect, conform HG 211 din 3.04.2019), constatăm deficiențe și limitări în ceea ce privește capacitățile instituțiilor vizate în executarea reglementărilor legale și executarea tehnică a web-serviciilor solicitare de consumatorii de date prin care s-ar produce schimbul de date.

Un exemplu în acest sens este lipsa accesului la datele individuale ale Inspectoratului General al Poliției de Frontieră cu privire la traversările frontierei de către persoanele fizice. Fără de aceste date BNS nu poate efectua estimarea numărului imigranților și emigranților, distribuția teritorială a populației cu reședință obișnuită și realiza calculele indicatorilor demografici, acestea având drept consecință imposibilitatea: producerii în termenele stabilite a activităților din Programul Anual de Lucrări Statistice (PLS) și a Planului de Acțiuni al Guvernului (PAG) pentru anii 2020-2023, furnizării, în termenele stabilite în actele normative naționale și acordurile internaționale a datelor statistice, satisfacerii solicitărilor de informații statistice din partea societății civile și a partenerilor de dezvoltare.

Este de menționat, că accesul la sursele de date administrative ar permite reducerea unor cercetări statistice (din statistica salarizării, statistica fondului locativ, unele cercetări ale mediului de afaceri) și, astfel, micșorarea sarcinii informaționale asupra mediului de afaceri.

3. Problema cadrelor

În prezent BNS dispune de peste 90 de posturi vacante, iar fluctuația de cadre în BNS este destul de înaltă. Insuficiența personalului în cadrul BNS a cauzat o serie de dificultăți și anume:

- 1) Unele activități din Strategie sunt la etapa inițială de realizare sau nu au fost inițiate. La aceste activități se referă: implementarea managementului calității în statistică, descrierea și documentarea proceselor statistice; instruirea în cadrul sistemului statistic național; lucrările de coordonare a sistemului statistic național, dezvoltarea statisticilor ramurale conform recomandărilor UE; perfecționarea legislației statistice, etc. Sunt unele subdiviziuni nou create în care nu este angajată nici o persoană (secția audit intern și managementul calității, secția instruire în statistica oficială, etc.)
- 2) Executarea cu depășire a termenilor unor activități din cadrul Programelor anuale de lucrări statistice
- 3) Asimilarea redusă a cunoștințelor în cadrul proiectelor de asistență tehnică, în virtutea sarcinilor multiple curente în condițiile deficitului de cadre.

Factorii de constrângere sunt:

- a) Nivelul necompetitiv de salarizare a specialiștilor BNS în comparație cu alte organe ale administrației publice provoacă dificultăți în angajarea de personal în cadrul BNS, în special a tinerilor specialiști precum și menținerea cadrelor cu calificare înaltă.
- b) Moratoriul stabilit privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante.
- c) Lipsa unui centru de instruire continuă în cadrul SSN.

d) Este sistată pregătirea studenților la instituțiile de învățământ superior (inclusiv la ASEM, care tradițional pregătea specialiști în domeniul statisticii), etc.

4. Implementarea cu întârziere de doi ani a Proiectului UE ParStat a cauzat unele întârzieri în implementarea activităților care nu vor fi finalizate către sfârșitul anului 2020. Astfel sunt o serie de activități care nu au fost inițiate sau se află în curs de realizare și anume: implementarea managementului calității în statistică, descrierea și documentarea proceselor statistice; utilizarea surselor de date administrative, instruirea în cadrul sistemului statistic național, dezvoltarea statisticilor ramurale conform recomandărilor UE, perfecționarea legislației statistice, perfecționarea metodelor statistice și implementarea altor noi ce țin de estimarea statistică, ajustările sezoniere, imputarea non-răspunsurilor, etc.

5. Neinițierea implementării Proiectului UE privind asigurarea BNS cu echipament tehnic (în cadrul proiectului ENI/2019/406-262 "*Supply of Equipment for the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova*") a cauzat ne realizarea acțiunilor privind: dezvoltarea și modernizarea infrastructurii tehnologiei informaționale; implementarea unor instrumente moderne pentru colectarea datelor; dezvoltarea sistemelor moderne de stocare a datelor, etc.

6. Implementarea cu întârziere a proiectului de asistență tehnică din partea FAO a cauzat întârziere în implementarea acțiunilor legate de perfecționarea statisticii agriculturii.

7. Pandemia COVID a cauzat întârzieri în implementarea sau nerealizarea unor activități.

Director general

Oleg CARA